COĞRAFYA Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU EKONOMİK FAALİYETLERİN SOSYAL VE KÜLTÜREL ETKİLERİ

Yeryüzünde farklı coğrafi özellikler ve bunlara bağlı olarak farklı ekonomik faaliyetler ve yaşam tarzları mevcuttur. Tarımın, sanayinin, turizmin, madenciliğin ve ticaretin yaygın olarak yapıldığı bölgeler vardır. Bu bölgelerdeki ekonomik faaliyetler, burada yaşayan insanların yaşam tarzlarının ve kültürlerinin temelini oluşturur.

Ekonominin tarıma dayalı olduğu bir yerde yaşayanların sosyal hayatları ekonomik etkinliklerden bağımsız değildir. İnsanların çalışma saatleri ve serbest zamanları, ekonominin tarıma dayalı olduğu yerler ile sanayi veya hizmet sektörüne dayalı olduğu yerlerde birbirinden farklılık gösterir. Örneğin ekonominin tarıma dayalı olduğu yerlerde ekip biçme dönemlerinde yoğun çalışılır. Tarımsal faaliyetlerin azaldığı dönemlerde ise tarımla uğraşan nüfus için serbest bir zaman oluşur. Temel geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olduğu yerlerde insanların beslenme alışkanlıklarında daha çok kendi ürettikleri ürünler yer alır; sanayi ve hizmet sektörünün ağırlıklı olduğu yerlerde ise restoran kültürü ve dondurulmuş gıdalar gibi çeşitlilikler görülmektedir.

Ekonominin sanayi ve hizmet sektörüne dayalı olduğu kentlerde, ekonomik etkinlikler kent yaşamı ve kent kültürünün oluşmasında belirleyici role sahiptir. Kentte yaşayan bireylerin yaşadıkları evler, çalışma alanları, diğer insanlarla kurdukları ilişkiler, iş hayatı dışındaki zaman dilimlerini değerlendirme biçimleri sosyal yaşamlarını büyük ölçüde belirler.

Turizm faaliyeti birbirinden farklı yapılara sahip toplumlar arasında ilişkiler kurulmasına; farklı bilgi, görgü, gelenek ve kültür düzeyleri arasında etkileşime yol açarak kültürel çeşitliliğin sağlanmasına katkıda bulunur.

Sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların önemli bir bölümünün eğitim düzeyi ve ortalama gelirleri yüksek olması, sanatsal veya sportif faaliyetlere olan talebi arttırmaktadır. Tiyatro, sinema, konser ve spor alanları; kentin sosyokültürel mekânları olarak karşımıza çıkarken, bu mekânlardan yararlanan insanlarda kentte özgü bir kültürel yaşam oluşmaktadır. Şehir hayatında engelli insanların topluma katılması, gündelik yaşam içinde yer almasına yönelik çeşitli olanaklar (Kaldırımların kullanıma uygun düzenlenmesi, toplu taşıma araçlarından engelli bireylerin yararlanması ve okul, hastane gibi kamusal alanlardaki düzenlemeler fiziksel çevre düzenlemeleri gibi) vardır. İş olanakları, sportif faaliyetler ve kültürel etkinlikler engelli bireylerin sosyalleşmelerine ve toplumla bütünleşmelerine katkı sağlar.

Haliç'teki Değişimin Sosyal ve Kültürel Etkileri

Haliç, 1800'lü yıllarda bir liman, ticaret ve gemi tezgâhı bölgesiyken burada yaşayan nüfusun çoğu fabrikalarda çalışan insanlardan oluşmaktaydı. Fabrika bacalarından çıkan gazların havayı kirletmesi ve atıkların da Haliç'e dökülmesi nedeniyle yaşanan çevre kirliliği Haliç'i insanların çalışma zamanları dışında yanından bile geçmek istemediği bir bölge hâline getirmişti.

Zamanla sanayi alanlarının işlevini yitirmesinin ardından günümüzde yapılan dönüşüm projeleri sayesinde Haliç, yaşanabilir hale gelmiştir. İşlevini yitirmiş ve kullanılmayan sanayi tesisleri bu projeler ile birer kültür merkezine dönüştürülmüştür.

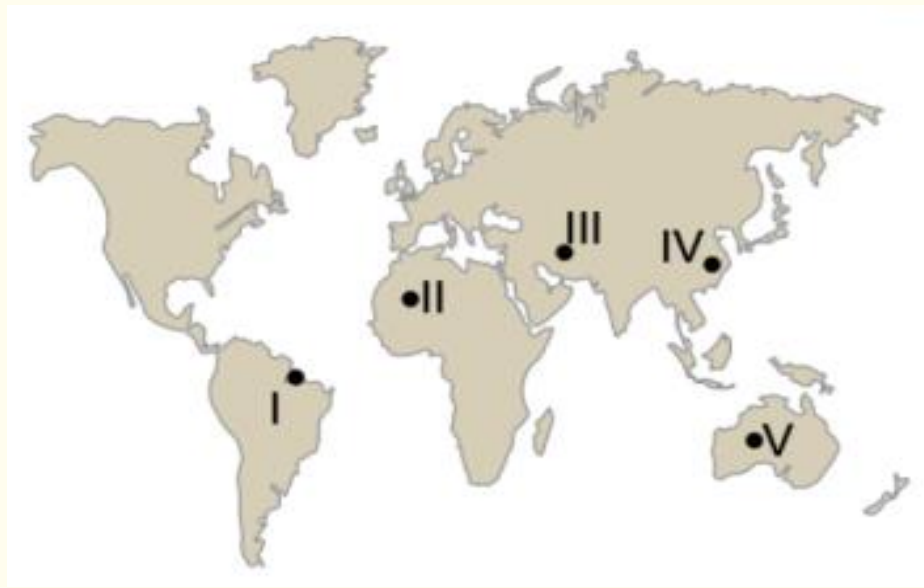
Sorular

1) Haliç'te Osmanlı Dönemi'nden kalan eski fabrikaları ve kalıntıları değerlendirmek için günümüzde çeşitli uygulamalara gidilmektedir. Bu uygulamalarla Haliç'in, şehrin bilim ve kültür merkezi olması amaçlanmaktadır.

Haliç'te bu tür uygulamalara gidilmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bölge dışına göçleri artırmak
B) Bölgeyi sanayi merkezi hâline getirmek
C) Yerleşim alanlarını genişletmek
D) Bölgede kıyı turizmini canlandırmak
E) Bölgenin ekonomik ve sosyal açıdan kalkınmasını sağlamak

Cevap (E)

2) Harita üzerinde numaralandırılarak verilen yerlerin hangisinde sanayileşmeye bağlı olarak görülen çevre sorunlarının diğer yerlere göre daha fazla olması beklenir?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

Cevap (D)

3)
I. Teknoloji
II. Ormancılık
III. Tarım
IV. Turizm

Yukarıda verilen ekonomik faaliyetlerden hangileri bir bölgenin sosyal ve kültürel yapısını diğerlerine göre daha kısa zamanda değiştirir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I ve IV
E) II ve IV

Cevap (D)

4) Aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi bir bölgenin nüfus, ekonomik, sosyal ve kültürel yapısını kısa zamanda değiştirir?

A) Sanayi
B) Tarım
C) Bankacılık
D) Balıkçılık
E) El sanatları

Cevap (A)